

Openingstekst: Exodus Rabba 3: 6

God zei tot Mozes: Wil je mijn naam weten? Ik word genoemd naar hoe ik handel. Als ik schepselen oordeel, word ik *Elohiem (God)* genoemd. Als ik oorlog voer tegen de boosdoeners word ik *El Tseva'ot (Heer van de hemelse machten)* genoemd. Als ik mijn oordeel over de menselijke zonden uitstel word ik *El-Sjadai (Almachtige)* genoemd. Als ik genadig ben tegenover mijn wereld word ik *Hasjeem (de naam)* genoemd. (met 'de naam' wordt de godsnaam JHWH bedoeld)

Lezing: Matteüs 21, 1-9 (NBV21)

Toen ze Jeruzalem naderden en bij Betfage op de Olijfberg kwamen, stuurde Jezus twee leerlingen eropuit met de opdracht: 'Ga naar het dorp dat daar ligt. Zodra je het binnenkomt, zul je een ezelin vinden die daar vastgebonden staat met haar veulen. Maak de dieren los en breng ze bij Me. En als iemand jullie iets vraagt, antwoord dan: "De Heer heeft ze nodig." Dan zul je ze meteen meekrijgen.' Dit is gebeurd omdat in vervulling moest gaan wat door de profeet gezegd is: 'Zeg tegen vrouwe Sion: "Kijk, je koning is in aantocht, Hij is zachtmoedig en rijdt op een ezelin en op een veulen, het jong van een lastdier." De leerlingen gingen op weg en deden wat Jezus hun had opgedragen. Ze brachten de ezelin en het veulen mee, legden er mantels overheen en Jezus ging erop zitten. Vanuit de menigte spreidden velen hun mantels op de weg uit, anderen braken takken van de bomen en spreidden die uit op de weg. De talloze mensen die voor Hem uit liepen en achter Hem aan kwamen, riepen luidkeels: 'Hosanna voor de Zoon van David! Gezegend Hij die komt in de naam van de Heer. Hosanna in de hoogste hemel!'

Overweging

Jezus Christus als naam van God. Dit jaar kijken we in de advent naar namen voor God. Een serie, die ook veel langer had kunnen zijn, er zijn immers zoveel namen, we hebben slechts een paar geselecteerd. Om te kijken wat deze namen betekenen, wat voor beelden ze oproepen en hoe ze voor ons kunnen gaan leven. Zebaoth, Heer van de hemelse machten, in de doopdienst op de eerste adventszondag, HaMakoom, de plaats, op de tweede adventszondag, Immanuel, God met ons, in de doopdienst van volgende week en vandaag, op de derde zondag van de advent, Jezus Christus.

Als wij het hebben over Jezus Christus als naam van God, dan cirkelen wij om het geloofsgeheim heen dat wij in Jezus Christus op de een of andere manier met God zelf te maken hebben. Dat wij in Jezus iets van God zelf zien. Dat wij in Jezus zien wie God voor ons is. Dat God in Jezus een gezicht heeft gekregen. En dus ook een naam. Deze naam, naast andere namen. En als ik nu ga kijken welke beelden deze naam oproept en hoe die nu voor ons kan gaan leven, dan beperk ik mij daarbij tot de adventsverwachting. Tot de vraag waar wij in de advent op wachten, wat wij verwachten, waarnaar wij verlangen.

In de advent komen twee soorten verwachting bij elkaar: het wachten op kerst en op de geboorte van het kind in de kribbe aan de ene kant en aan de andere kant de verwachting van Christus' komst in heerlijkheid, de verwachting van de parousie. De eerste verwachting staat op de voorgrond. We leven toe naar kerst en wij vieren de geboorte van het kind in de stal. De tweede verwachting staat meer op de achtergrond, is voor ons onbekender, en misschien zijn we daar ook wel wat verlegen mee.

Een béeld voor deze verwachting van Christus' komst in heerlijkheid is het verhaal van Jezus' intocht in Jeruzalem. Daarom wordt het intochtsverhaal niet alleen met Palmпасen gelezen, maar ook in de advent. Samen met psalm 24. 'Hef op uw hoofden poorten wijd! Wie is het, die hier binnenrijdt?' Wie kijkt naar de teksten van oude advents- en kerstliederen, die ziet hoe deze verschillende verwachtingen met elkaar zijn verweven. Het kind in de kribbe, God die zich vernedert om ons te verhogen, deze wonderlijke ruil, zoals de dichter het noemt, de koning op een ezel en de heerser die zijn wereld binnentreedt als de stralende zon. Rijke beeldtaal. Rijke beeldtaal, die elkaar aanvult en in evenwicht houdt. En ik denk dat het belangrijk is om deze verschillende beelden, deze verschillende verwachtingen inderdaad bij elkaar te houden. Ze vullen elkaar aan en ze hebben elkaar nodig. Waar één van de twee ontbreekt, daar raken wij iets wezenlijks kwijt.

Ik stel de vraag wat wij verwachten, waarnaar wij verlangen, tegen de achtergrond van onze wereld. En daarmee tegen de achtergrond van de moedeloosheid en ook van de angst die ik soms voel omdat er zó veel is wat niet goed is in onze wereld, omdat de uitdagingen waar wij mensen voor staan zo enorm zijn, en omdat er zoveel ontwikkelingen zijn, die ik ronduit eng vind. En ik vermoed dat ook u in elk geval zo af en toe wel iets van deze angst en moedeloosheid bij uzelf herkent. Hoe kan de adventsverwachting ons helpen om ons tot onze wereld, tot deze wereld, te verhouden? Hoe kan de adventsverwachting ons helpen om onszelf een houding te geven? Dat is de vraag, waar het mij in deze viering om gaat. En dat is de vraag waarmee ik nu nader op beide beelden, beide verwachtingen, in wil gaan.

Allereerst het beeld van het kind in de kribbe. God die mens is geworden. Werkelijk mens. Klein en kwetsbaar en hulpbehoevend. Een kind. Een vluchtelingkind. Het is een beeld dat ons uitnodigt om dit kind te beschermen. Het is een beeld dat ons uitnodigt om God zelf te zien en om God zelf te verwachten in wie klein zijn en kwetsbaar. Het is een beeld dat ons oproept tot solidariteit met wie worden verdrukt. Tegelijk is het een beeld dat ons kan helpen daar waar we moedeloos en verlamd raken door de enorme omvang van de nood van mensen. Daar waar we verlamd raken door de grote getallen. Want het kind in de kribbe is geen getal. Het vluchtelingkind wordt een Jij en spreekt ons aan. En hoopt op ons antwoord.

Maar dit is voor mijn gevoel nog niet het hele verhaal. In onze adventsverwachting, in ons adventsverlangen, zit meer. In onze adventsverwachting zit denk ik ons verlangen naar Gods nabijheid. Op de een of andere manier raakt dit kind in de kribbe, dit kind dat geborgenheid nodig heeft, ons in ons eigen verlangen naar geborgenheid. Het beeld raakt ons in onze eigen kwetsbaarheid. Wij hoeven ons niet groot te houden. We hoeven onszelf niet te overschreeuwen. Wij mogen bij dit kind komen met onze kwetsbaarheid, met onze moedeloosheid en met onze angst. Op de een of andere manier worden wijzelf door dit kind in de kribbe gedragen. Het geheim van kerst. En als houding voor ons belangrijk. Daar waar wij ons laten aanspreken door het kind in de kribbe, daar waar we onze ogen niet sluiten voor de nood in onze wereld, daar doen wij dat als mensen die zelf kwetsbaar zijn. Zelf hulpbehoevend. Zelf afhankelijk. Zoals de woorden uit het grote gebod 'Heb je naaste lief als jezelf' ook vertaald kunnen worden met: 'Heb je naaste lief, die is zoals jij'. Dat we ons hiervan bewust zijn, dat is belangrijk. Want het beschermt ons voor paternalisme, daar waar wij proberen te helpen. (Mt. 22,39 en Lev 19,18)

En dan nu, als tweede, het beeld van Christus' komst in heerlijkheid. De verwachting van het koninkrijk van God. En trouwens, dat ik die twee, komst in heerlijkheid en koninkrijk Gods, hier zo naast elkaar gebruik, is in mijn ogen niet alleen theologische slordigheid. Ik denk dat het wel oké is, en misschien ook Bijbels, om de Bijbelse eschatologische beelden, de Bijbelse verwachtingsbeelden, hier inderdaad als beelden te verstaan en niet te proberen hier conceptueel heel nauwkeurig te onderscheiden. Hoe kan deze tweede verwachting, de verwachting van Christus' komst in heerlijkheid, de verwachting van het koninkrijk Gods, ons helpen om ons tot onze wereld te verhouden? Hoe kan deze verwachting ons helpen om ons een houding te geven?

Ikzelf heb deze verwachting nodig. De verwachting van het Koninkrijk van God. De verwachting van de wereld die goed is, helemaal goed, voor iedereen. De verwachting dat de mensen, die zijn gestorven zonder dan hen ooit recht is gedaan, recht zal geschieden. Ik heb deze verwachting nodig. Betekent dit dat ik dit allemaal ook geloof? Ja, dat doe ik. Maar dan niet op de platte manier waarop het woord geloven zo vaak wordt verstaan: namelijk als het voor waar houden van het onvoorstelbare. Geloven betekent hier voor mij twee dingen. Twee houdingen.

Allereerst: 'koppig vasthouden'. Koppig vasthouden aan de grote voorstelling van het Koninkrijk van God. Zonder verklaring. 'Zonder waarom', zoals mystici als Meester Eckart en Margarete Porete dat noemden. De Amerikaanse filosoof John Caputo spreekt in dit verband van hopen tegen beter weten in, *hope against hope*, en hij zegt: 'Hopen tegen beter weten in roept zowel gelovigen als niet-gelovigen op om deel te nemen aan de praxis van het koninkrijk van God, dat we moeten nastreven zonder waarom.'

En dan, als tweede houding, als een tweede betekenis van geloven, 'je toevertrouwen'. Je toevertrouwen aan de grote belofte van het koninkrijk van God. Je laten dragen door deze belofte. Je laten dragen door deze belofte in een wereld die ons soms moedeloos maakt en bang. Gods koninkrijk komt bij God vandaan. Wij maken het niet zelf. En dat is als houding belangrijk. Want het is ontspannend, het haalt de kramp eruit. Wij mogen ons inzetten voor onze wereld en God wacht en hoopt op onze inzet. Wij zijn uitgenodigd. Aangesproken. Gezien. Wij mogen meewerken aan de komst van het Koninkrijk. Maar wij mogen dat doen in het vertrouwen dat het ten diepste niet van ons afhangt. De wereld die werkelijk goed is, die hangt niet van ons af, die komt bij God vandaan, die komt met de komst van God. Wij kunnen ons eigen licht laten schijnen omdat Gods licht komt. Zoals de profeet Jesaja het zegt:

“Sta op en schitter, want jouw licht komt en de glorie van de Eeuwige gaat op over jou.”
(Jes. 60,1)

Amen

Slottekst:

Jesaja 60,1 (NBV 21)

Sta op en schitter, je licht is gekomen,
over jou schijnt de luister van de Eeuwige.

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeiden.nl
info@ekklesialeiden.nl